

การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย
อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี*

The Development of Curriculum for Young children Based
on Thai Phuan Local Wisdom in Ban Phue District,
Udon Thani Province

วรัญญา ศรีบัว

Warunya Sribua

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Udon Thani Rajabhat University, Thailand

E-mail: Warunya.sr@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี และ 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึกภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเองของเด็กปฐมวัย 2) ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย 3) ประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวน เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 127 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แบบประเมินพัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึกภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเองของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนที่สร้างขึ้นมีเนื้อหา 6 กลุ่ม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. พัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึกภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า

*ได้รับบทความ: 11 พฤศจิกายน 2564; แก้ไขบทความ: 18 ธันวาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 21 ธันวาคม 2565

Received: November 11, 2021; Revised: December 18, 2022; Accepted: December 21, 2022

หลักสูตรมีความสอดคล้องกันกับผู้เรียนเนื้อหาและกิจกรรมเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและส่งเสริมต่อพัฒนาการของผู้เรียนครบทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นไทยพวนอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ความพึงพอใจของผู้ปกครองมีต่อการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.33 และความพึงพอใจของครูปฐมวัยมีต่อการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.62

คำสำคัญ: หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น; ไทยพวน; เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop a curriculum for young children based on Thai Phuan local wisdom in Ban Phue District, Udon Thani Province and 2) to study its effects a curriculum for young children based on Thai Phuan local wisdom were: 1) to study its effects toward their academic development and self-esteem in of young children 2) A evaluation on the parents' satisfaction towards for the curriculum for young children based on Thai Phuan local wisdom 3) Aevaluation ofearly childhood's teachers satisfaction towards for the curriculum for young children based on Thai Phuan local wisdom. Research and Development. The sample consisted was 127 young children, 5-6 years old second year kindergarten and the sample obtained using a purposive sampling. The research instruments were: the curriculum for young children based on Thai Phuan local wisdom in Ban Phue District, Udon Thani Province, aevaluation from for academic development and self-esteem for young children and a evaluation satisfaction towards using the Thai Phuan local curriculum. The data were analyzed by percentage and standard deviation.

The research result finds that:

1. The Curriculum for young children based on Thai Phuan local wisdom developed consisted of 6 content groups.
2. Local wisdom and the academic development and self-esteem of the young children, it was found that thecurriculum was congruent of the learners, the contents and activities were suitable for the learners and also promoted all 4 areas of physical development, emotional development, social development and intellectual development

and love and pride of local Thai Phuan Ban Phue District, Udon Thani Province. The Parents' satisfaction towards using the Thai Phuan local wisdom curriculum for early childhood children in Ban Phue District, Udon Thani Province was at a high level. Thai Phuan as a whole is at the highest level. The satisfaction of early childhood teachers towards the use of the Thai Phuan Local Wisdom Curriculum was at the highest level.

Keywords: local wisdom curriculum; Thai Phuan; Young children

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2545 มาตรา 27 วรรค 2 บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำหลักสูตรเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็น หลักสูตรแกนกลาง ส่วนที่สองเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ที่เกี่ยวกับการรู้จักเลือกภูมิปัญญาและวิทยาการ ต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการ (ธิดารัตน์ธนาบุตร, 2556, หน้า 18) ชุมชน จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการหลักสูตรของ แต่ละท้องถิ่นให้แก่กลุ่มผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่ต่างกัน ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของแต่ละ ท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่น ของตน (ชนันท์ ธาตุทอง, 2550, หน้า 158) สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาอุดรธานี เขต 4 (2562, หน้า 67) ระบุว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่ อยู่ในเขตพื้นที่เฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อย โอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลได้รับการ บริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพและตรงตาม ความต้องการสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะมาศ ทองเปลว และอำนาจ ชนะวงศ์ (2561, หน้า 156-168) พบว่า จากข้อค้นพบการวิเคราะห์ความ

สำคัญของการจัดการจำเป็นของครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ได้แก่ ด้านการ สร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ด้านการสร้างสภาพ แวดล้อม และด้านการบูรณาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับปัญจพล ไพรหลวง (2565, หน้า 111-126) อธิบายว่า โรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย โสมสำราญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาอุดรธานี เขต 4 ต้องจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายโดยโรงเรียน ควรเปิดโอกาสผู้ปกครอง คณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาโดยเฉพาะที่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ไทยพวนเป็นชาติพันธุ์อีกกลุ่มหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ เป็นของตนเองบางวัฒนธรรมยังสามารถอนุรักษ์ และสืบทอดรากเหง้าของชาวไทยพวนเอาไว้ให้ ลูกหลานอำเภอบ้านผือมาจนถึงปัจจุบัน (ปิ่นฉัตร หมอยาดี, 2562, หน้า 82) เช่นเดียวกับงานวิจัย ของรัชฎาภรณ์ ทีปสว่าง (2553) พบว่า ความคาดหวัง ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของตำบลโนนทอง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

มีความคาดหวังในการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียน มีความเจริญเติบโตทั้ง 4 ด้านสอดคล้องกับอรรถ ฤทธิงส์, สุทธิพงศ์ ผดุง และธีระดา ภิญโญ (2557, หน้า 95-102) การจัดทำหลักสูตรระดับปฐมวัย นอกจากจะให้ความสำคัญที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการ เด็กควรส่งเสริมความรู้ทักษะที่ได้มาจากประสบการณ์ ตรงและนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตความเป็น อยู่แล้วควรจะต้องปลูกฝังให้เด็กมีความรักและ ห่วงแหนท้องถิ่นของตนเอง

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาภูมิ ปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งองค์ ความรู้จากการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูล เกี่ยวกับการจัดกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม กับเด็กในอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานีและ สามารถนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการ จัดการศึกษาปฐมวัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น ไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย อำเภอบ้านผือ จังหวัด อุดรธานี
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตร ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา ได้กำหนดแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและผู้วิจัย ลงพื้นที่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี เก็บข้อมูล ด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ บุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี นักวิชาการเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในอำเภอบ้านผือ ประธานชมรมไทยพวนบ้านผือ ปราษฎ์ท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และบุคลากรขององค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านผือ แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม แล้วแจกแบบสอบถามกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดิม จำนวน 63 คน ที่ได้ไปสัมภาษณ์ความต้องการเพื่อ คัดเลือกเนื้อหาสาระแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และ สังเคราะห์ก่อนจัดทำหลักสูตร โดยการสังเคราะห์ เชิงเนื้อหาจากผลการสำรวจข้อมูลทำให้พบว่า ผู้ให้ ข้อมูลได้แนะนำเนื้อหาที่จะนำมาจัดกิจกรรมให้เด็ก ปฐมวัยที่สำคัญโดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านอาหาร ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านวิถีชีวิต ด้านความเชื่อพิธีกรรม และด้านการ เล่น-ดนตรี โดยเลือกเนื้อหาสาระในภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่มีร้อยละ 60 ขึ้นไป และอยู่ใน 4 อันดับ แรกของแต่ละด้าน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรภูมิปัญญา ท้องถิ่นไทยพวนเป็นการกำหนดเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยจากการนำผลการศึกษา ค้นคว้า การเก็บ รวบรวมข้อมูลขั้นตอนที่ 1 และวิเคราะห์ข้อมูลมา โดยพิจารณาถึงหลักการของหลักสูตร เป้าหมาย ของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเนื้อหาของ

หลักสูตร ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลพัฒนาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ผลการพิจารณา ดังนี้ 1) ความเหมาะสมของหลักสูตรฉบับร่าง พบว่า ด้านหลักการของหลักสูตรเหมาะสมในการนำไปใช้จริงและด้านกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถนำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนมาใช้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 ส่วนด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรช่วยให้การดำเนินการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 ส่วนด้านสภาพความต้องการมีเหตุผลสมควรที่จะพัฒนาหลักสูตรและวิธีการวัดและประเมินผลสามารถตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.17 ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนเนื้อหาครอบคลุมทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 และสภาพความต้องการและความจำเป็นตรงกับสถานการณ์จริงในสังคม สื่อการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมให้การสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 3.83 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.63-0.89 ซึ่งหลักสูตรมีความเหมาะสม 2) แบบประเมินคุณภาพโครงสร้างหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนเป็นการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรฉบับร่าง พบว่า ร่างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องในทุกประเด็น โดยมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดีมีค่าเฉลี่ย 0.83 อยู่ในเกณฑ์ดี พร้อมทั้งจะนำหลักสูตรไปทดลองใช้ 3) แบบประเมินพัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึกภาคภูมิใจในท้องถิ่น

ตนเองของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อคือ พัฒนาการด้านร่างกาย 5 ข้อ ด้านอารมณ์-จิตใจ 5 ข้อ ด้านสังคม 5 ข้อ และด้านสติปัญญา 5 ข้อ พบว่า ผลประเมินการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินพัฒนาการด้านการเรียนและความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมีความสอดคล้องในทุกประเด็นครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 มีค่าเฉลี่ย 0.93 อยู่ในเกณฑ์ดีพร้อมที่จะนำแบบประเมินไปใช้ในการทดลองต่อไป และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 17 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 18 ข้ออยู่ในเกณฑ์ดีพร้อมที่จะนำแบบประเมินไปใช้ในการทดลองต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงเป็นเด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปีชั้นอนุบาล 2 มี 4 ห้องเรียน จำนวน 127 คน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลบ้านผือพิทยาคม จำนวน 8 หน่วย ประสภารักษ์และโรงเรียนบริหารภูมิเขตต์ จำนวน 7 หน่วยการทดลองใช้โรงเรียนละ 4 สัปดาห์ๆ ละ 5 วัน รวม 15 หน่วย โดยเรียนรู้ผ่านกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดังนี้ หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แผนการจัดประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวน จำนวน 15 หน่วย และแบบประเมินพัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึภกาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยจำนวน 20 ข้อ และผู้วิจัยดำเนินการประเมินขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการทดลองการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) สรุปผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์ 15 หน่วยจากภาพรวมการใช้แผนจัดประสบการณ์รายหน่วยของครูผู้สอน และพัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึภกาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยจากการสังเกตและสอบถามเด็กปฐมวัยขณะทำกิจกรรม 6 กิจกรรม 2) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนและแบบประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานีในภาพและรายด้าน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวน ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการของท้องถิ่นโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบประเมินคุณภาพโครงสร้างหลักสูตร

ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวน และแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึภกาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยหาค่าร้อยละจากผลรวมของคะแนน และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการทดลองการใช้หลักสูตรวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 2 ชุด โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

การจัดทำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนที่สร้างขึ้นมีเนื้อหา 6 กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ด้านภาษา ประกอบด้วย หน่วยภาษาไทยพวน เท่ากับร้อยละ 77.77 กลุ่มที่ 2 ด้านอาหาร ประกอบด้วย หน่วยข้าวปาด เท่ากับร้อยละ 74.60 หน่วย ข้าวงาโค เท่ากับร้อยละ 71.42 และหน่วย ข้าวหัวหอม เท่ากับร้อยละ 60.31 กลุ่มที่ 3 ด้านเครื่องแต่งกาย ประกอบด้วย หน่วยผ้าชะม้อโป้ เท่ากับร้อยละ 88.88 และหน่วยผ้าฝ้าย เท่ากับร้อยละ 61.90 กลุ่มที่ 4 ด้านความเชื่อ-พิธีกรรม ประกอบด้วย หน่วยประเพณีสู่ขวัญ เท่ากับร้อยละ

74.60 หน่วยประเพณีกวนข้าวจากโค เท่ากับร้อยละ 68.25 และหน่วยประเพณีกำฟ้า เท่ากับร้อยละ 60.31 และกลุ่มที่ 5 ด้านวิถีชีวิต ประกอบด้วย หน่วยการทำนา เท่ากับร้อยละ 82.53 หน่วยขุนจางวาง เท่ากับร้อยละ 82.53 หน่วยเครื่องจักรสาน เท่ากับร้อยละ 66.66 หน่วยการทอผ้าฝ้าย เท่ากับร้อยละ 65.07 และหน่วยพิพิธภัณฑสถานไทยพวนอำเภอบ้านผือ เท่ากับร้อยละ 61.90 กลุ่มที่ 6 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการละเล่น - ดนตรี ประกอบด้วย หน่วยการขับลำพวน หน่วยเครื่องดนตรีไทยพวน และหน่วยการละเล่นคล้องช้าง

2. ผลการประเมินพัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึภภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน พบว่า พัฒนาการด้านร่างกาย อันดับแรก คือ เด็กสามารถปฏิบัติตามสัญญาณร้อยละ 96.41 รองลงมา เป็นหยิบจับอุปกรณ์ได้อย่างคล่องแคล่ว ร้อยละ 91.53 เดินตามจังหวะเพลงและดนตรี ร้อยละ 90.23 การแสดงท่าทางต่างๆ ร้อยละ 78.54 และความสัมพันธ์ระหว่างนิ้วมือกับตา ร้อยละ 74.14 ส่วนพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ อันดับแรก คือ เด็กมีความสนใจและตั้งใจฟังเรื่องราวต่างๆ ร้อยละ 94.29 รองลงมา เป็นการแสดงความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร้อยละ 90.09 การแสดงความรักพอใจในผลงานตนเอง ร้อยละ 89.90 การเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้อย่างร่าเริงแจ่มใส ร้อยละ 78.80 และการแสดงความชื่นชมต่อผลงานของผู้อื่น ร้อยละ 72.74 ส่วนพัฒนาการด้านสังคม อันดับแรก คือ การร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนขณะทำกิจกรรม ร้อยละ 97.65 รองลงมา เป็นการเคารพ

กฎกติกาการเล่นร้อยละ 91.33 มีน้ำใจและเอื้อเฟื้อแบ่งปันต่อเพื่อน ร้อยละ 88.54 การแสดงความสนใจร่วมมือในการทำงานกลุ่มร้อยละ 81.17 และรู้จักลำดับก่อน-หลังเวลาทำกิจกรรมร้อยละ 77.92 นอกจากนี้พัฒนาการด้านสติปัญญาอันดับแรกคือสามารถพูดคุยโต้ตอบได้เข้าใจร้อยละ 92.70 รองลงมาเป็นการแสดงออกด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ร้อยละ 90.39 มีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร้อยละ 88.11 การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลร้อยละ 80.29 และเด็กสามารถร่วมกิจกรรมได้ถูกต้องตามวิธีและทันเวลาร้อยละ 78.25 และสรุปผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์ 15 หน่วยในภาพรวมพบว่าแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาและกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและส่งเสริมต่อพัฒนาการด้านการเรียนครบทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

3. ผลการประเมินโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง จำนวน 52 คน ที่มีต่อหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.33 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.44 อยู่ในระดับมาก คือเนื้อหาสาระการเรียนรู้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนเหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของนักเรียนและเนื้อหาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุดคือ

นักเรียนได้แสดงความสามารถตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจและมีความถนัด ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุดคือสื่อการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ด้านการวัดประเมินผลค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.50 อยู่ในระดับมากที่สุด คือวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยจำนวน 14 คนที่มีต่อหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.62 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.79 อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.79 อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การให้นักเรียนได้แสดงความสามารถตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจและมีความถนัด ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.64 อยู่ในระดับมากที่สุดคือ สื่อการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรมีกระบวนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแต่ละขั้นตอน จึงมีการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่อำเภอบ้านผือเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องโดยเริ่มจากการศึกษาความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรับฟังสภาพ

ปัญหาและความต้องการของชุมชนในด้านต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตรของ นานยา แก้วเมฆ และคณะ (2564, หน้า 48-63) กล่าวว่าการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดเป้าประสงค์ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้และการประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยมีการเตรียมความพร้อมโดยการประชุมชี้แจงโครงการวิจัยแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย บุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด นักวิชาการเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในอำเภอบ้านผือ ประธานชมรมไทยพวนบ้านผือ ปราชญ์ท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ สอดคล้องกับแนวคิดของเดวิด จีอาร์มสตรอง (Armstrong, 1989, p. 40) ที่ระบุว่าในการพัฒนาหลักสูตรที่ดีควรประกอบด้วย บุคลากรหลายฝ่ายร่วมกันคือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาต่างๆ ครูผู้สอน ศิษยานิเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนของชุมชนท้องถิ่น และนักเรียน จากการสัมภาษณ์ มีประเด็นเกี่ยวกับการจัดเรียนการสอนของครูปฐมวัย เนื่องจากที่ผ่านมาลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีสอนของครู การใช้สื่อการสอนเกิดจากครูผู้สอนกำหนดขึ้นทำให้ขาดการมีส่วนร่วมระหว่างครูกับเด็กปฐมวัยหากเมื่อโรงเรียนนำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนไปเปิดสอนคาด

ได้ว่า เด็กปฐมวัยจะเลือกเรียนและมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกระบวนการในการวิจัยได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนของตนเองเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นผู้ที่เข้าไปสัมผัสกับพื้นที่จริง สัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ชารา อี (Hongphu, Boonphadung and Pinyo, 2014, pp. 95-102) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน พบว่าโรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรโดยการสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียนมีการเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติศักดิ์ คนแรงดี (2559) จากการสร้างหลักสูตรใหม่หรือนำหลักสูตรท้องถิ่นเดิมที่มีอยู่มาปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาและกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่นโดยจะต้องเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่ชุมชนเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญและเป็นประโยชน์กับชุมชน สอดคล้องกับสุชาติ น้าใจดี (2561, หน้า 1-13) กล่าวว่าไว้ว่าบุคคลเหล่านี้ทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดีในการเชื่อมต่อเรื่องราวหรือบอกเล่าถึงอดีตและวิถีการดำเนินชีวิตและองค์ความรู้ของสมาชิกและชุมชนโดยใช้เทคนิคการบอกเล่าเรื่องราวและถ่ายทอดประสบการณ์เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบจัดระบบและพัฒนาหลักสูตรให้เกิดเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อไป

2. การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยฉบับยกร่างจากการ

ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยมี 4 ขั้นตอน คือการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 0.83 อยู่ในเกณฑ์ดี หลักสูตรมีประสิทธิภาพและเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างหลักสูตรของศศิธร อินตุน, วีระศักดิ์ ชมพูคำ และอรทัย อินตา (2563, หน้า 260-273) กระบวนการวิจัยและพัฒนาทั้ง 4 ขั้นตอน คือการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตร เมื่อพิจารณาจากแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรไทเลอร์, ทาบา, เซเลอร์เล็กซานเดอร์ และเลวิส ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรเช่นเดียวกัน ซึ่งผลการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานีนำไปทดลองใช้พบว่าหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาจากการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนในแต่ละวันให้กับเด็กปฐมวัยโดยยึดหลักการให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ซึ่งการสอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กทำให้มีความสนใจและมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในกิจกรรม ทำให้เด็กสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับท้องถิ่นได้สอดคล้องกับงานวิจัยของศราวุฒิ สมทรง (2563, หน้า 1-15) พบว่าการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้ง

โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและเหมาะสมกับนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจเช่นเดียวกับอรุณี หรดาล (2562, หน้า 1-11) กล่าวว่า หลักการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยควรคำนึงความเหมาะสมกับวัยสิ่งที่ใกล้เคียงตัวเป็นรูปธรรมสามารถจัดในกิจกรรมหลักที่มีอยู่ในชั้นเรียนได้ทุกกิจกรรม

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและเนื้อหาการเรียนรู้ที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง สอดคล้องกับเฉลียว ดอนกวนเจ้า, ภูษิต บุญทองเถิง และประสพสุข ฤทธิเดช (2559, หน้า 9-17) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องให้สอดคล้องกับผู้เรียนและใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับท้องถิ่นตนเองและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยต่อการใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสอดคล้องกับความต้องการช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรกมล สมงคล,

ปราโมทย์ จันทรเรือง และเนติ เฉลยวาเรศ (2555, หน้า 5-25) พบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้ใช่หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและเพิ่มรายละเอียดของมวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน โดยมีประวัติความเป็นมาภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่นซึ่งเป็นการเรียนรู้จากชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาที่พบจากการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณา กำหนดนโยบายที่ชัดเจนและวางแผนโดยเฉพาะ หน่วยงานระดับท้องถิ่น ควรนำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนำไปใช้และขยายผลในสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนมีการนิเทศและติดตามการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามที่กำหนด

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย ไปใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมและแบบประเมินพัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึภาคภูมิใจในตนเอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และโรงเรียนและผู้นำชุมชนควรร่วมจัดกิจกรรมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการผลักดันส่งเสริมและฟื้นฟู เพื่อร่วมกันสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและลูกหลานในการร่วม

อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนนี้ต่อไป

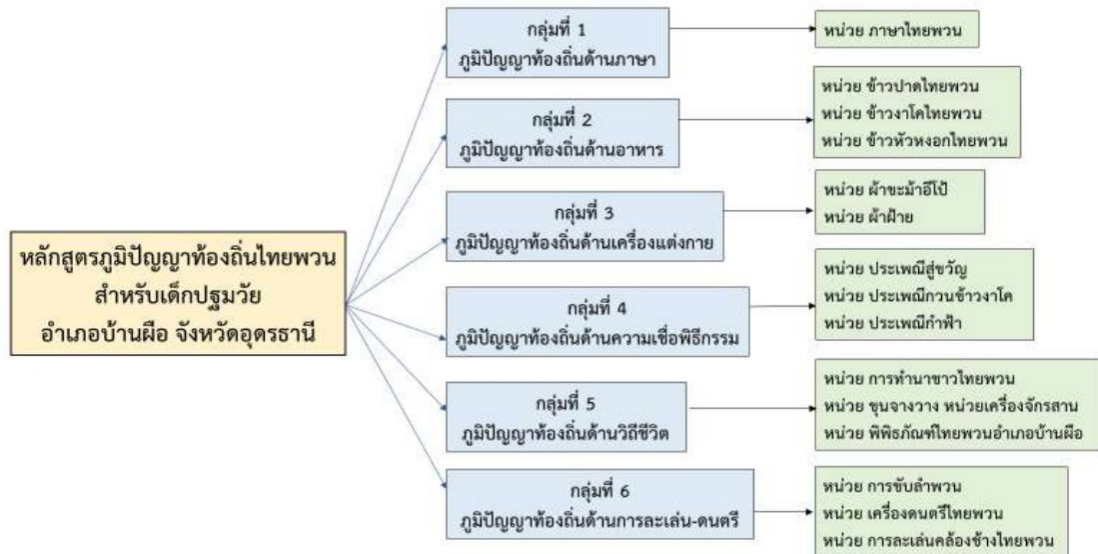
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การด้านการเรียนและความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.1 การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวน ควรศึกษาต่อเนื่องในระดับชั้นประถมศึกษาในทุกภาคของประเทศไทยและวิจัยผลของการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนของเด็กปฐมวัยในระยะยาว เพื่อติดตามผลและขยายผลการพัฒนาหลักสูตรที่มีผลต่อพัฒนา

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยพวนสำหรับเด็กปฐมวัย อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้สรุปเป็นองค์ความรู้จากการวิจัยในด้านกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 6 ด้าน ตามแผนภาพประกอบดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ คนแรงดี. (2559). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง ผ้าทอไทยทรงดำในบริบทร่วมสมัยของจังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศราวดี สมทรง. (2563). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง มะพร้าวทึบสะเกของโรงเรียนวัดหนองหอย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, 10(1), 1-15.

- ฉันท ชาติทอง. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- เฉลียว ดอนกวนเจ้า, ภูษิต บุญทองเถิง และประสพสุข ฤทธิเดช. (2559). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 2(1), 9-17.
- นาลยา แก้วเมฆ, สุพจน์ เกิดสุวรรณ, สุดาพร พงษ์พิชญ และวลัยพรรณ บุญมี. (2564). การพัฒนาหลักสูตร ประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 22(2), 48-63.
- ปัญญา พลไพรหลวง. (2565). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโสมสำราญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(1), 111-126.
- ปณัฏฐ หมอยาดี. (2562). *วิธีการสืบทอดวัฒนธรรมของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปิยะมาศ ทองเปลว และอำนาจ ชนะวงศ์. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ของครูปฐมวัยสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(2), 156-168.
- พรมมล สุ่มคล, ปราโมทย์ จันทรเรือง และเนติ เฉลียวเรศ. (2555). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 3(2), 5-25.
- รัชฎาภรณ์ ทีปสว่าง. (2553). *ความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของตำบล โนนทอ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ศศิธร อินต่น, วีระศักดิ์ ชมพูคำ และอรทัย อินตา. (2563). การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น: การพัฒนา หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 14(1), 260-273.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. (2562). *แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ระยะ 3 ปี*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุชาติ น้าใจดี. (2561). คุณลักษณะของสื่อบุคคลกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น. *วารสารชุมชนวิจัย*, 12(3), 1-13.

- อรรถัย ภู่งษ์, สุทธิพงศ์ ผดุง และธีระดา ภิญโญ. (2557). การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย กรณีศึกษา โรงเรียนเทศบาลป้อมแพลงไฟฟ้า จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 1(2), 95-102.
- อรุณี หรดาล. (2562). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย. *วารสารลักทอง:มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 25(2), 1-11.
- Armstrong, D. G. (1989). *Developing and documenting the curriculum*. Boston: Allyn and Bacon.
- Hongphu, O., Boonphadung, S. and Pinyo, T. (2014). The Development of Curriculum for Early Childhood Children: A Case Study of Tassaban Pomplangfaifa School in Samuthapraikan. *SSRU Graduate Studies Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 1(2), 95-102.

